

КРУШЕЛЬНИЦЬКА Марія Тарасівна (31. 12. 1934, Харків — 15. 08. 2025, Львів) — піаністка, педагог, музично-громадська діячка. Дочка [Тараса](#), онука [Антон](#) та [Марії](#) Крушельницьких. Професор (1991). Народний артист України (2005). Дійсний член НТШ (2006). Лауреатка 1-го Всеукр. конкурсу ім. М. Лисенка (Київ, 1962). Під час репресій родини Крушельницьких була виселена з матір'ю до Курська (РФ), 1943 повернулася до Львова. До поч. 1960-х рр. на материному прізвищі — Шушкевич. Закін. Моск. консерваторію (1957; кл. *Г. Нейгауза*) та аспірантуру при ній (1960). Удосконалювала гру на фортепіано у [В. Барвінського](#) (1959–63). Від 1960 — у Львів. муз. академії: 1991–99 — ректор, від 2000 — професор кафедри спец. фортепіано. У 1960–90-х рр. вела активну концертну діяльність в Україні. У репертуарі — твори Л. ван Бетговена, Р. Шуманна, Й. Брамса, О. Скребіна, С. Прокоф'єва. Надавала перевагу великим формам і монум. циклам. Визначал. риси виконав. стилю — масштабність, драматизм і романтизм спрямування. Як інтерпретаторка й популяризаторка укр. музики посідає особл. місце серед піаністів 2-ї пол. 20 ст. Виконав. манера національно визначена, з майстер. виявленням м'якої співучості укр. мелодики. Зокрема унікал. є відтворення у трактуваннях К. Гуцул. інтонацій у музиці М. Колесси і своєрід. експресії галиц. тематизму С. Людкевича. Один із найхарактерніших засобів — темпоритм: детал. агогічні відтінки, що визначають виразність мелодії, завжди впізнаються як своєрідна риса гри К.

Здійснила прем'єрне виконання Концертів для фортепіано з оркестром С. Людкевича (1963), І. Драга (1967), Р. Сімовича (1974); циклів «Київський триптих» (1982) і «Дві фортепіанні фрески» (2007) Б. Фільц та ін. Ініціаторка створення фортепіан. циклу «Музичні присвя-

ти» Б. Фільц (2002). Від серед. 1960-х рр. підготувала серію виконав. монографій із фортепіан. музики укр. композиторів: Л. Ревуцького, В. Косенка, С. Людкевича, М. Колесси, Н. Нижанківського, В. Барвінського, М. Лисенка, А. Кос-Анатольського. Вперше створила цілісні «фортепіанні портрети» укр. композиторів, що стало новим етапом у виконав. мистецтві. 1995 виступила з виконанням віднайденого фортепіан. Концерту В. Барвінського. Записала на грамплатівки і диски більшість фортепіан. творів С. Людкевича (1979), усі фортепіанні твори М. Колесси (1984), програми з творів Н. Нижанківського (1985), В. Барвінського (1988), М. Лисенка (1992). Серед учнів — [Й. Ермін](#), [М. Кушнір](#), лауреати міжнар. конкурсів Я. Боженко, О. Кушнір, О. Чіпак, В. Котис. Авторка ст.: «Слово про вчителя» // «Музика», 1988, № 2; «Стильові особливості виконання фортепіанних творів М. Колесси» // «Українська фортепіанна музика та виконавство», Л., 1994; «Музична культура Львова» // «Мистецькі обрії'98», К., 1999; «Слово від колег» // «Олег Криштальський: Спогади. Статті. Матеріали», Л., 2000; «Її музика — промінь сонця [Про Б. Фільц]» // «Студії мистецтвознавчі», 2007, число 4; кн. «Слово про вчительку» (Л., 2002).

Рекомендована література

1. Кашкадамова Н. Грає Марія Крушельницька // *Музика*. 1985. № 5;
2. Білинська М. Речиталь Марії Крушельницької // *КіЖ*. 1987, 23 серп.;
3. Кияновська Л. Мандрівні есе: Враження з поїздки до США та Канади М. Колесси та М. Крушельницької // *Музика*. 1995. № 3;
4. Кушнір М. Дочка «Розстріляного Відродження» // *Дзвін*. 1995. № 6;
5. Кушнірук О. Марія Крушельницька представляє... // *Art line*. 1998. № 5–6;
6. Кашкадамова Н. Фортеп'яне мистецтво у Львові: Ст. Рец. Мат. Т., 2001;
7. Ермін Й. Невідомий Кос-Анатольський у виконанні М. Крушельницької // *Musica humana*. Л., 2003;
8. Марія Крушельницька: Спогади. Ст. Мат. Л., 2004;
9. Гель І. Піаністка Марія Крушельницька // *Україна молода*. 2005, 18 січ.;
10. Попович Ж. Двічі народжена із Крушельницьких // *ДТ*. 2005, 29 жовт.–4 листоп.;
11. Медведникова Т. Фортепіанні шедеври на CD // *Музика*. 2007. № 4;
12. Чупашко І. CREDO: Про життя і творчість М.

Бібліографічний опис:

Крушельницька Марія Тарасівна / Н. Б. Кашкадамова // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2014. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-216>. – Останнє поновлення : 2025.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).